

педагогіки і психології: зб. ст. за матер. ХІІІ міжнар. навч.-практ. конф. № 7(42). – Новосибірськ: СибАК, 2014. – С. 16 – 18.

Булавіна Наталія,

студентка 1 курсу ОС Магістр

Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Наук. керівник: Г.О. Лопатіна, к. пед. наук, доцент (БДПУ)

**ФОРМУВАННЯ ІНТОНАЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ МОВЛЕННЯ
У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ
НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Мовленнєвий розвиток дітей – одна з актуальних проблем дошкільної освіти, оскільки мовлення займає особливе місце в ієархії психічних та емоційно-вольових процесів. Важливим аспектом цієї проблеми є просодична організація мовленнєвого потоку, яка впливає на сприйняття проголошуваної інформації та особистості, яка цю інформацію доносить. Саме тому дошкільний вік – важливий етап у становленні та розвитку особистості дитини. Надзвичайне значення саме в цей період відіграє створення оптимальних умов для вдосконалення мовленнєвої компетентності дитини [1], [2], [3].

Проблема формування інтонаційної виразності мовлення дошкільників вивчалася відомими вітчизняними **психологами**: Л. Виготським, С. Рубінштейном, Б. Тепловим, О. Запорожцем; лінгвістами та лінгводидактами: Г. Леупшиною, О. Потебнею, Ф. Сохіним, О. Упаковою, Л. Щербою та ін. Засоби виразності в мовленні виступили об'єктом досліджень таких учених, як О. Аматьєва, В. Боднар, О. Реформатський, Ю. Руденко, З. Семенова, Н. Черемісина та ін.

Таким чином, **актуальність** нашого дослідження зумовлена тим, що одним із основних завдань навчання дітей з мовленнєвими порушеннями є корекція та розвиток інтонаційної сторони мовлення, затримка у формуванні якої до моменту шкільного навчання ускладнює оволодіння програмою навчання рідної мови і може привести до порушення комунікативної функції мовлення.

Мета дослідження: науково обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методик формування виразності мовлення дітей дошкільного віку в процесі театралізованої діяльності.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі **методи дослідження**: аналіз та узагальнення матеріалів досліджень, виконаних в області загальних та спеціальних педагогічних і лінгвістичних робіт з проблеми дослідження; педагогічний експеримент; обробка та узагальнення отриманих результатів (кількісний та якісний аналіз даних).

Нами були розроблені показники та схарактеризовані рівні сформованості інтонаційної виразності мовлення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. Теоретично обґрунтована методика формування інтонаційної виразності мовлення у дітей дошкільного віку із

Бердянський державний педагогічний університет

загальним недорозвитком мовлення засобами театралізованої діяльності та педагогічні умови її реалізації.

Першим критерієм сформованості інтонаційної виразності мовлення ми визначили сприйняття інтонації, наступним критерієм визначено відтворення інтонації, а третім критерієм визначено сприйняття та відтворення логічного наголосу.

До кожного експериментального етапу було розроблено комплекс завдань, що забезпечували послідовне, систематичне засвоєння пропонованого матеріалу і передбачали поступове зростання рівня його складності, творче оволодіння театралізованим мовленням, активізацію мовленнєвої діяльності; міра та характер допомоги під час виконання того чи іншого комунікативного завдання.

Порівняльний аналіз рівнів сформованості інтонаційного мовлення у дітей ЕГ і КГ засвідчив відчутні позитивні зміни, що відбулися під впливом навчання в дітей експериментальної групи. Так, на контрольному етапі експерименту високого рівня сформованості інтонаційного мовлення досягли 16,6% (було 7%), достатнього – 40% дітей ЕГ (було 10%). На базовому рівні виявилося 30% дітей (було 33%), на початковому зафіксовано 13,4% дітей з експериментальної групи (було 50%). На високому рівні сформованості інтонаційно виразного мовлення опинилося 10% дітей (було 7%) контрольної групи. На достатньому рівні сформованості інтонаційного мовлення стало 27% дітей (було 20%); На базовому – 40% (було 27%). 23% дітей контрольної групи залишилися на початковому рівні сформованості інтонаційного мовлення (було 46%).

Отже, була доведена гіпотеза дослідження, реалізовані поставлені завдання і підтвердилається ефективність дослідно-експериментальної роботи з навчання інтонаційної виразності мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років / А.М. Богуш. Монографія. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 376 с.
2. Водолага Н.В. Навчання розповідання дітей старшого дошкільного віку в театралізованій діяльності / Н.В. Водолага. – дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. – Одеса, 2001. – 218 с.
3. Лопатіна Г.О. Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 – теорія і методика навчання (українська мова) / Г.О. Лопатіна. – Бердянськ, 2012. – 240 с.